

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: Za ŠIBENIK i AUSTRO-UGARSKU sa dostavom u kuću mjesечно K 1:25, godišnje K 15—. Za INOZEMSTVO K 23—. Plativo i utuživo u Šibeniku.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

God. X.

Izlazi u utorak, četvrtak i subotu
Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.040

UPRAVA „Hrvatske Rieče“ nalazi se u „Hrvatskoj Tiskari“ — UREDNIĆTOV
na obali br. 248, prizemno. — Tiskar „Hrvatske Tiskare“ (Dr. Krstelj i drug)

Izdavatelj i odgovorni urednik Dr. MARKO JURISLAV DOMINIS.

OGLASI PO CIENIKU.

Broj 909

OBRAĆUN.

Piše Dr. M. Drinković.

XIV. Dokazav mogućnost zajedničkog razvitka naroda hrvatskoga i srbskoga imena, cienim da i po sebi odsakače šteta, koja se nanaša cijelokupnom narodu gurajući, po austrijsko-diplaškim naputcima, razne narodne historijske državne organizme među sobom u opreke i neprijateljstva. Ako ništa, idje tako izgubljena silna narodna energija, koja se, osobito kao sredstvo trećih, bez ikakve narodne koristi, u medusobnom trvjenju uništava. A po prirodi i silom puno jačom od umjetnih trvjenja, naši narodni historički organizmi po svojem postanku i skupnom narodnom samoodržanju moraju da se i u budućnosti razvijaju ne u suprotnosti nego paritetno, ako će da cijelokupni narod odoli zasjedam i navalama inojevičnih jačih organizama.

I uprav jer je cijelokupnom narodu do zajedničkog samoodržanja, nije i ne može biti danas više na mjestu ona i preveć trivijalna crna i žuta krilatica, kao da bi u srbstvu izginulo hrvatstvo ili u hrvatstvu srbstvo.

Na isti način uzaludni su i oni naporci, koji su, sa strane privrženika jedinstva narodnoga, kao Vuka i Starčevića, išli za tim da se jedno ime nametne celomu narodu, kao da bi jedno samo ime bilo narodno a drugo ne.

I prošlost i današnji narodni život dokazom su, da je i hrvatsko i srbsko ime u narodu, da jedno i drugo ima svoje krštenje i svoj život u vjekovima narodnog razvijanja i narodnih borba za samoodržanje.

A kad je tako, a tako jest, ne ostaje nego jedina jedna mogućnost koristna za sadašnjost i budućnost, a ta sastoji u medusobnom čašćenju i ljubavi naroda i hrvatskog i srpskog imena.

Da bi stvar vjere, katoličanstva i pravoslavlja, bila dostatna da se dva diela jednoga naroda među sobom mrze i tamane ne stoje ni obzir na prošlost ni sadašnjost. Jer koliko god razpre te vrsti bile bez prestanka unašane, niti su nalazile niti naže velikog odziva u narodu, a u budućnosti će toga biti još manje [usprkos da neki biskupi razjaruju na mržnju], jer već postaje občenitom svojinom uvjerenje, da je vjera stvar duševnosti pojedinaca, a da narodi, kao skupnost, i ako u razne vjere razdijeljeni, moraju brigati se da postanu na svojem zemljištu gospodari i da svoje narodno gospodstvo čuvaju zajedničkim silam.

Ako je išta moglo tu istinu dokazati, to su dokazali svakako dogadjaji god. 1912 i god. 1913, i s njima u savezu izraženi osjećaj cijelokupnoga naroda i srpskog i hrvatskog imena. Tih godina su progovarali vjekovi koje je narod proživio, i taj govor je značio da se natrag neće i ne smije.

Stanje je posle onih dogadjaja posve drugo nego je bilo prije.

Makar se sve službene stranke, ako baš žele, povratite u stanje pred balkanskim ratom; makar i današnja službena stranka prava, preko nekoliko „svojih“ ljudi neće da shvatiti, kako je i hrvatski narod i svojim položajem i svojim pravim životom dio one cjeline, kojoj su obronci Alpa na severu granicom a na jugu doline Vardara; makar tko i makar što radio i govorio, ostaje istinom da je cijelokupni narodni organizam potresen i stavljene elementarnom prirodnom snagom svoga jedinstva u kretnju, koja se ne da nijednom silom obustaviti. Nitko ne može učiniti da nije bilo što jest.

I mi koji smo medju milionima ostalih bili makar česticom u onim elementarnim pojavama, da sada — iz razloga tudjinskog — ne budemo više dionicici one obće duševne narodne zajednice?

Da ne budemo s toga što to žele i traže u svoje svrhe razni konfidenti i njihovi gospodari?

Mi nemamo razloga odalečivati se od narodne stvari, pa čekale nas makar koje kušnje. Ako pak makar iko, bez vjere, bez nade, bez osjećaja za napredak i život narodni, hoće da se poda službi tudjinskoj, te tako svakim danom bivati sve to po-kornijim orudjem proti svemu što je nezavisnije u radnji i duhu našeg naroda, mi to zaprijetiti ne možemo nego nam je dosta, odkrivati njihova sredstva i cilj.

Narod bilo hrvatskog bilo srpskog imena ne će se dati više cijepati, na uhar trećemu, u dve oprečne pole i skrečati u kolotečine tudi njegovoj prirodi. Iz te kolotečine ne damo se skrečati nijednim makar kako svečaniju saobčenju i obećanjima....

Što vriedi i što može vrediti lažni bratobijalački radikalizam, kad on znači životarenje bezpravne narodnosti?....

I mi bi se mogli baviti tim liepinj „postom“, pače mogli smo, da smo htjeli, biti odabranici i mezimčad i službene stranke i sustava, ali nismo htjeli biti sredstvom.... protunarodne politike.

To je težki naš grijeh i u očima auličnih biskupa i u očima konfidenata. Prema tomu mi i od njih i od sustava imademo ono, što smo znali da ćemo imati.... Ali što ima službena stranka.... za svoje držanje? Što za usluge učinjene?

Ima što je zaslужila. Služnička zduha u njoj gospodari, a zna se preko koga i za što.

Kad bih htio zaći u potankosti, koje se krijuiza čistog hrvatstva, auličnog katoličanstva itd., morao bih se baviti osobama koje ja prezirem kao ogavno orudje tudjinske zduhe.

ŠIBENIK, subota 28. veljače 1914.

Tim se baviti neću; iko žive u Dalmaciji a osobito u Zadru i Šibeniku može znati, a tko je zvan morao bi znati, da je naručena reakcija na dogodjaje od god. 1912. i 1913. učinila, te je danas ugled, ponos, snaga i napredak službene stranke prava u Dalmaciji u rukama c. k. poglavarstva i c. k. namjestništva i da te vlasti ništa policijskoga ne poduzimaju po Dalmaciji proti narodnim strankama i ljudima i proti raznim ustavovima, nego u dogovoru sa svojim konfidentima, kojih ima u upravi stranke prava.... i koji su tako bezstidni, da, utanoč poležene zakletve, javno se koče... svojom službom. U Šibeniku n. pr. tako je ta služba javna i očita, da ju sve što je prosvitljeno i nezavisno prezire....

Cuti se da se radi na drugom izdanju zemljaštva pomoći korupcije preko dičnih diplaša....

To novo zemljaštvo, pod firmom „pravaštva“, ima i crnih i žutih, članova „flotten-verene“ i frataru u stranačkim upravama, pa po Dalmaciji austrijaščina cvate kao za vrieme Doročića a ni denuncije baš ne škrte — — —

Gospodi diplašima i njihovim gospodarima se silno žuri da postignu za čim toliko vruće hlepe, ali i kad bi im zemljaštvo uspješno, ipak bi sve to bilo časovito, jer kako je gradjeno na izdaji i prevari, već je u začetku ogavno i po sredstvima i po cilju, pa se mora osvetiti....

Ovo neka zapamte osobito oni riedki koji od diplašta nemaju osobne koristi.... jer tko te nema, može biti stalan, da je izključena mogućnost, da bi služnička rabota mogla narodu pomoći.

Što je narodu pomoglo da je n. pr. Dr. J. Frank ustrajao legije proti Srbsku; što da je kod vlastodržaca toliko uplivao, te je Cuvaj pred njim morao klečati da postane tiranom naroda?

Prema tonu, što može pomoći narodu ako službena stranka prava ima za svoju štitnike c. k. vlast i njeke auličko katoličke biskupe?

U istinu ništa, nego da sebe ponizi i prostituirat te uokviriti i okameni se kao stup sustava austro-ugarskoga t. j. „zemalja krune Sv. Stjepana“ i „zemalja zastupanih na carevinskom vjeću“, kako je to strogo službeno proglašeno u onom slavnom aktu gosp. Šušteršića i drugova, kojim se u bečkom parlamentu bečka stranka prava proslavila. [Vidi interpelaciju Dr. Šušteršića u poslu komesarijata.]

Da nije to radnja u duhu državnoga prava, ni u duhu narodne slobode, biva svakim danom očitije — — — te netreba nego malo ustrpljenja da i slipeci progledaju — — — kuda službena stranka brodi.

I ja bi mogao tim završiti ova moja razmatranja, stalan dah sam izvršio moju dužnost.

Nu biti će ih, koji će opaziti, da sam dosta toga što se dogodilo mogao znati ili barem naslutiti god. 1908., kada se mojim zauzimanjem provedlo jedinstvo stranke prava u Dalmaciji sa gosp. Don I. Prodanom na čelu, do tada pristašom „čiste“ frankove stranke; pa onda kada se god. 1910. pustilo da udje svečenstvo en masse u stranku, i napokon kada se došlo do občeg sjedinjenja stranke, te približenja stranci Dr. I. Šušteršića.

Što se tiče Šušteršićeve stranke pokazao sam, da je jedinstvo stranke prava provedeno god. 1911. — po mojem mnenju — imalo biti protutežom onom odavna poznatom Šušteršićevom nastojanju da „pravaš“ Dalmacije ujarmi.

Ostale opazke bi moglo stati, kad mi koji smo oko sjednjenja radili, nebi bili po uzgoju i djelovanju pravaši; kada bi iznačela bilo osobnih ili družvenih bili neprijatelji makar koje vjere; mogli bi stati kad mi ne bi bili u istinu zauzeti za uzpostavu hrvatske države, te nebi smatrati dužnošću da radimo za taj cilj okupljanjem narodnih sila tako da nijedna čest njihova podje izgubljena.

Prema tomu radili smo ne iz naklonosti prema osobam, nego uverjenjem i namjerom da stanemo na put prevarom i urotam proti narodu.

Od petnaestak godina opazilo se da se stanovitim lažnim vjerskim pokretom — u istinu pak političkim auličnim katoličanstvom — hoće naše domaće svečenstvo da skući, namjerom da se preko tega svečenstva i jedan dio naroda upregne u kola tudjinske politike i to samo s toga što sustav daje jedan dio sebe vjerskoj organizaciji i obratno, neobaziruće se na narode i njihova prava.

U ime Boga vojska katolički hrvatski pop blagoslovile ustroj i moć obstojećeg sustava sve kao i magjarski, njemački, Mojsijev, Luterov ili Muhamedov.

Od takovoga popa u službi sustava, stvoriti svečeniku „ne samo crkve i države“, nego, onoga naroda koji danas državnog suverenstva nema, može biti da je veoma smion podhvati, ali je na svaki način to imala pokušati državotvorna stranka, koja po svojoj naravi ima tražiti da i naš narodni organizam bude razpolagao sa svojim duhovništvom, kao što to čini svaki obstojeći državni organizam.

Uvadjeti dakle svečenstvo u stranku, koja ima zadatku stvoriti državu Hrvatsku, za mene je značilo isto što i podržati ga državotvornoj snazi naroda, odalečiti ga od upliva tudjinske politike i učiniti ga djelotvornim čimbenikom nezavisnosti i slobode.

Sve je to moguće naravno samo uz predpostavku da svečenik bude imao i snage i volje da postane narodnim. Ali kako da to bude, osim kojih iznimaka, kad se našlo odmah biskupa

koji upotrebljuju sve razpoložive sile da mu to sprće i rugaju se narodnom svečeniku? koji narodnog svečenika proglašuju heretikom i razkolinikom? [v. stanovita biskup, past. pisma. Op. p. J. Kako da to bude, osim veoma odlučnih i požrtvovnih, kad je vlast, koju je prije imao puk u stvarima crkvenih dobara te imenovanja župnika i biskupa, prešla sa svim u ruke državne i crkvene hierarhije i kad im je većina popova spremna bezuvjetno služiti? Kako, kad su biskupi i po svom položaju i po svom imenovanju i po svojoj zakletvi — kažu i po podpisom reversu — stupovi austro-ugarskog sustava, te i kao takovi hoće svom silom da su odlučujući politički čimbenici u našoj narodnoj politici? Kako, kad je kler pri uživanju svih nadarbina ili vezan strašnom zakletvom prema sustavu*) ili papinskim dekretem od 20. kolovoza 1910 stavljen u podpuno političkoj ovisnosti biskupa koji pak zavise od C. K. državnih faktora?

Za običnih prilika, kad se radi samo o nedužnom natjecanju stranaka, kad se govori o oživotvorenju prava samo ustanovnim, putem [što je inače u sebi nesmisao], ne opažase toliko onaj gvozdeni vez, koji veže svećeničku hierarhiju uz sustav austro-ugarski, ali taj vez postaje preveć očit za onakovo doba kao što je god. 1912 i 1913.

Tih godina se očito vidilo da je mnogo njih, koji su našnuli u stranku prava, i previše uzko vezano preko hierarhije uz vladajući sustav; vidilo se uprav ono, što se sa strane naše htjelo medju svećenstvom zaprijeti.

Tko pozna razvitak naših stranačkih skupina zna i to da je „jedinstvo“ stranke prava bila njeka vrst koalicije državotvornih elemenata, koji su bili do god. 1911 u medusobnoj borbi; zna i to da je u toj koaliciji bilo i skupina već prije od vlastodržaca i upotrebljenih kao sredstvo, da ih je bilo i prevarenih i protežiranih i progjenjanih.

Ja sam znao i to da te vrsti spletke, uzprkos stečenih iskustva, neće prestati ni u sjedinjenju stranci, nego da će se nastojati pa makar „u ime hrvatstva“ cijepati narodne sile da se tako uništi, medusobnim trvjenjima, započeto djelo zajedničkog političkog otpora našega naroda.... Znao sam da ima „vodečih“ pravaša, koji u svojoj naivnosti i diletančizmu, neshvaćajući bitnost nezavisne narodne politike i njezinih ciljeva, zaboravljuju prošlost i nasjedaju bečkim diplam....

Radi toga sam više puta i pred upravom i privatno pojedinim članovima uprave naglasivao, pa i pisao, da bi trebalo uzeti u pretres cijelokupnu našu narodnu politiku i tako doći — nakon toliko godina nesporazum — medju nami pravašima na čisto: kako mi shvaćamo naš program i na koji način ga mislimo oživotvoriti.

Nastojao sam da se sporazumijemo i glede cilja i glede sredstava, jer pisani program je sve i ništa prema tomu kako, s'kim i u kojog ga se radij uporablja i za koga i za što. God. 1912 naročito sam za to pošao u Zagreb da o svemu tome u užem krugu progovorimo, odlučimo i pokušamo. Naravno da se nije došlo ni moglo doći do nikakvoga zaključka uslijed svih onih upliva tobože najmjerodavnih.... koje sam spomenuo i koji su zavrtli mozgom mnogima.

Slijedilo je što je slediti imalo po gvozdenoj logici događaja.

Dokazao sam da je naše opiranje, da se ne dodje gdje se je došlo, bilo u užem krugu svih obstojećih upravnih organa stranke neprestano i nepopustljivo, desto puta oštro i napeto, premda nije izbijalo u javnosti nego redko i to kada se nije moglo inače.

Što su prevladali emisari, nije krivo naše nastojanje, nego je krivnja onih, koji neimajuč u sebi pravog pojma narodne borbe, dadoše se upregnuti u onu crnu i žutu politiku, proti kojoj kažu da su.

Da je bilo na našu, danas bi stranka prava stajala jaka i cijelokupna, te bi, ponosna i prednjačeći pred svima drugovima u nezavisnosti bila vodilica svih drugih narodnih stranaka hrvatskih i srpskih u onim našim zemljama koje su u Austro-Ugarskoj, jer bi sve stranke morale slediti ne nas, ne stranku, nego tu njezinu nezavisnu narodnu politiku, kako je to odgovaralo čemu i mišljenju cijelokupnoga naroda.

I kad nismo mogli sve, zadovoljni smo i sa onim malim što postigmo: u koliko smo mogli oduvati smo čest nezavisnosti narodne borbe i, što je glavno, pomrsili smo račune služnicima i njihovim meštrima u puno većoj mjeri nego se to danas može opaziti.

Nikada neće oni postignuti u našoj domovini što su bili naumili.

Moći će zavajati neuke, moći će oko sebe i u svoju službu okupiti nješto kukavica i špekulanata, moći će pomoći c. k. austrijskog clera i c. k. sustava poduzimati razne kušnje, moći će sruštati slobodu i rad nezavisnih, ali uspjeti neće.

Tabor napredka i slobode je već tu.

Naša domovina je jedna od najčišćih u nacionalnom pogledu, a geografski je dobro zaokružena morem i planinom. Nad njom sija, kao nad riedko kojom, naše lijepo sunce. Kroz vječne nije u njoj ugasnuta božja iskra slobode, koju su naši narodni Prometeji iz neba donašali zapuštenom narodu. Uzprkos kukavnim prietnjama „da će nas zapasti verige, ponor, parabolici gavran, koji će nam neprestano kljucati jetru“.... [v. pastirsko

pismo biskupa u Šibeniku god. 1914.] mi smo stalni da iskrum slobode u našem narodu nijedna sila ugasiti ne može.

U našoj domovini može biti stranaka i biti će ih, koje će se natjecati medju sobom, ali stranaka auličnih biskupa i konfidenata kamarile, koje hoće i moraju da služe najnižim oruđjem natraznjaštva i despotizma samo da utuku što je nezavisnoga u zemlji, ne može obstojati u narodu koji sebe ljubi; nego u kojliko budu i jesu unesene izvana, služiti će poticalom svima koji drže do svoje narodnosti i ljudstva, da zajedničkim silam uzrade, te u domovini naroda hrvatskog, srbskog i hrvatskog imena, bude gospodovala narodna sloboda.

Ilijadicu na put, s kojeg više nema poštena izlaza.

H. p. n. stranka imala je čisto antiklerikalni značaj, nepomirljiva protivnica smjera bečke i dalmatinske vladine politike, znala je do danas, da svoj barjak u narodu neokajan uzdrži i ako je u vodstvu i organizacijama postojalo manu, koje su se dobrom voljom dale lako odstraniti. Izključenju dakle dra. Ilijadice iz stranke bio je povod činjenica, da se je on hotimice ogrešio o načela stranke, došao u suprotnost sa svojom vlastitom prošlosti, dopavši baš u ono društvo, od kojeg se sam on pred nedugo vrieme klonuo kao vrag od tamjana. Sada se dr. Ilijadica drži počašćen, kada mu u posjeti dodje biskup ili Dulibić, a prije? Odkuda ta promjena?

Ovakove pojve doista vrlo pogubno uplivaju i na javni moral i na čestitost u javnom životu. Kada jedna obrazovana osoba kadra je počinjati takovih golemih prevrata u svojem mišljenju i radu, što onda možemo očekivati od neprosvjetljjenog težaka? Kada u napredno društvo „Kolo“ može danas zaći predstavnik najernijeg klerikalizma te sluga vladinih sluga, dr. Dulibić, i tu biti dočekan s poklikom „živio“, on, koji bi bio od samog dra. Ilijadice predne dugo vremena pozdravljen sa sjajnim nogometom, kakav utisak onda moraju dobiti o tom oni pošteni ljudi, koji su gledaoci tih doista neshvatljivih promjena?

Dok se pak u našim redovima doga-

Atentat u Debrecinu.

U pondjeljak do podne dogodila se u Debrecinu u službenom lokalnu novo osnovane grčko-katoličke biskupije, koja se nalazi u drugom spratu palače komore užasna eksplozija, i to u službenoj sobi biskupova zamjenika, vikara Mihajla Jackovića u kojоj se nalazio i tajnik Ivan Slepakovski. Obojica su razneseni na komadiće. U susjednoj sobi nalazio se grčko-katolički biskup, Stjepan Miklossy, koji je čudnim slučajem ostao neozlegđen. U jednoj drugoj sobi nalazio se odvjetnik Aleksander Csath, koji je uslijed toga smrtno ozlegđen. U trećim prostorijama ubijen je biskupov služa i njegova žena. Svi židovi pisarne su srušeni, a čitava zgrada osobito uzdrmana. Eksplozija je u kući izazvala toliku paniku, da su stanovnici u divljem bijegu pobegli. U susjednoj sudskoj zgradbi u Verbóczy ulici usliši jakog tlaka zraka porazbijeni su svi prozori. Crlepovi sa krovova popadali su na ulicu i ozlijeli neke prolaznike. Četvrtica mrtvih i ranjenih dovezena je u bolnicu. Biskup silno potišten, ostavio je zgradu i zaputio se u stan svoga prijatelja. Na temelju izvida policija je pronašla, da je biskup nekoliko dana prije katastrofe dobio pismo datirano u Černovici, gdje mu neka Ana Kovač saopćuje, da mu šalje stoljuna za parastos nekim svojim rođacima, a osim toga šalje crkvene stvari, a biskupu šalje krzno od leoparda. Paket adresiran na biskupu stigao je 23. o. mj. u 9 i pol sati u biskupski dvor, a pošto je već prije javljeno, da će doći i što je u njemu, to nije niko ni najmanje sumnjavao, da se radi o zločinstvu. Kad je paket stigao nalazio se u sobi biskupov tajnik dr. Slepakovski, biskup Miklossy vikar Mihajlo Jačković, advokat dr. Aleksander Csath, pravnik Michael David, adjunkt dr. Csatha i kapelan Krisko. U susjednim prostorijama nalazio se služa Gjuro, pisar Bihony i kuharica Székely. Dr. Slepakovski, koji se spremao, da otvoriti paket, umolio je pravnika Davida, da mu doneše dlijeto. Pravnik je donio dlijeto, ali Slepakovski je rekao, da će moći paket otvoriti i bez dlijeta. U taj čas digao je zaklopac i paket je eksplodirao.

Poštanski raznosač, koji je donio paket i udaljio se već prije ne čekajući na potpis recepta. Sam biskup spasio se čudnim slučajem. Upravo kad je Slepakovski htio otvoriti paket pozvao je služa biskupa na telefon.

Eksplozija je bilo užasna. Od jakog pritisaka zraka popucaše zidovi, a težko pokuštevno biskupskog dvora padalo je kroz raspucane zidove na ulicu. Željezne traverse, u svodovima popucale su i rasstale se. Dr. Slepakovski, i vikar Jačković razletje se časom na komade. Dr. Aleksander Csath zadobio je tako užasne opeklne, da je kratko vrijeme nakon prenosa u b. Inicu — umro. On je isti dan ušao raspravu u obližnjoj susjednoj zgradi i molio suca pet minuta odmora, da taj čas ob učku posao kod biskupa. Upravo kad je Slepakovski htio otvoriti paket pozvao je služa biskupa na telefon.

Eksplozija je bilo užasna. Od jakog pritisaka zraka popucaše zidovi, a težko pokuštevno biskupskog dvora padalo je kroz raspucane zidove na ulicu. Željezne traverse, u svodovima popucale su i rasstale se. Dr. Slepakovski, i vikar Jačković razletje se časom na komade. Dr. Aleksander Csath zadobio je tako užasne opeklne, da je kratko vrijeme nakon prenosa u b. Inicu — umro. On je isti dan ušao raspravu u obližnjoj susjednoj zgradi i molio suca pet minuta odmora, da taj čas ob učku posao kod biskupa. Upravo kad je Slepakovski htio otvoriti paket pozvao je služa biskupa na telefon.

Bukareštanski dopisnik „Kölnische Zeitung“javlja, da mu je tamošnji turski poliklar izjavio, da mu o kakovoj intervenciji Rumunjske u tursko-grčkom sporu nije ništa poznato. Takova intervencija da uobiće ne bi bila uputna, jer je taj spor predan velevlastima na rješenje.

Članak „Samouprave“ o položaju.

„Samouprava“ organ srpske vlade piše o sadašnjoj političkoj situaciji na Balkanu. Držanje Bugarske je sve više prijetće jer se nuda da će prijetnjama postići ono što nije mogla brutalnim kršenjem saveznika i oružjem. Današnje držanje Bugarske i Turske ugrožuje mir na Balkanu te izaziva u Evropi nepovjerenje. Srbija, Grčka, Crna Gora i Rumunjska će znati u slučaju novih komplikacija da svoja legitimna prava jednom za uvijek i još jača učvrste. One će poduzeti sve potrebne mјere da se za budućnost odstrani svaka neugodna eventualnost. Članak svršava pozivajući Tursku da iziši Chios i Mitilene, jer bi u slučaju da poruši mir, mogla Turska doći u veliku pogibelj.

Crnagora i Srbija.

Skupština je svršila generalnu debatu o adresi. Bivši ministar financija Držević iznio je prešni zahtje carinarske, vojničke i diplomatske unije sa Srbijom. Danas je povedeo veoma živahnna specijalna debata.

Protutudinski pokret u Albaniji.

Listovi javljaju da se u sjevernoj Albaniji širi jedan jaki pokret protiv Austrije i Italije. Albanški nacionalistički krugovi izjavljuju da se Albanija neće uz nikakav snage, da podignem onesvještenog Aleksiju Krška. Tada nas odnosimo u obližnje prostorije, gdje sam vidio biskupa, koji je uzvraćen i potresen ispitivo o događaju. Krško je rekao, da se desila eksplozija. Biskup je pogledao na razvaljenu sobu i u spavaču sobu, gdje je rastrgano pokuštevno ležalo na hrpi. Konačno je izšao za nama na ulicu.

POLITIČKE VIESTI.

Ruske pripreme.

Iz Petrograda se doznaće da je rusko ratno vijeće zaključilo pojačanje utvrda i garnizona na zapadnoj granici. Francuski krugovi drže da je internacionalni položaj veoma uznamirujući.

Srbsko-turski mirovni pregovori.

Novoimenovani srbski delegat za mirovne pregovore sa Turskom Dragomir Stevanović dđputovao je u Carigrad, ta tamo preko posredovanja ruskog poslanstva upriliči novu bazu za pregovore. Beogradski krugovi izjavljuju da će se Srbija pokazati veoma sesretljivom u pregovorima, budući da želi čim brže zaključenje mira, iako od toga neće imati nikakve koristi. Najačnije diferencije koje još postaje jesu: Turska traži za srbske muslimane nekoliko škola sa turskim i arbanaškim jezikom. Srbija na to pristaje, ali bez arbanaškog jezika. Turska još zahtijeva da se sačuva muhammedansko veliko posjedništvo u Srbiji i odklanja pripuštenje srpskih fondacija i škola ne može se pod današnjim prilikama nigroriti.

Saziv parlamenta. — Mogućnost promjene kabineta.

Parmenat će biti sazvan za 5. ožujka. Na dnevnom redu stoji reforma o kućnom porezu. Dalje hoće vlada da iznese razpravu o investicionim kreditima ižega bi došli na red vojna reforma i zakon o bosanskih željeznicama. Češke stranke izjavljuju obstrukciju, ali bi bile spravne u izjemu da pade Stürgov kabinet povesti jednu oštru takтику. Politički krugovi radi toga računaju, da bi mogla uzsljediti skora promjena kabineta.

Vijesti o posredovanju Rumunjske između Grčke i Turske neosnovane.

Bukareštanski dopisnik „Kölnische Zeitung“ javlja, da mu je tamošnji turski poliklar izjavio, da mu o kakovoj intervenciji Rumunjske u tursko-grčkom sporu nije ništa poznato. Takova intervencija da uobiće ne bi bila uputna, jer je taj spor predan velevlastima na rješenje.

Bukareštanski dopisnik „Kölnische Zeitung“ javlja, da mu je tamošnji turski poliklar izjavio, da mu o kakovoj intervenciji Rumunjske u tursko-grčkom sporu nije ništa poznato. Takova intervencija da uobiće ne bi bila uputna, jer je taj spor predan velevlastima na rješenje.

Dalmacija početkom 1914.

Pod ovim naslovom čitamo u „Riečnik Novu Listu“ ovaj dopis iz Šibenika: „U nedjelju dne 15. t. m. bio je sastanak šibenskih demokrata, na kojem je dr. A. Makale bio izabran predsjednikom mjestne organizacije te potvrđen odbor, kojeg je glavni odbor stranke u Splitu bio privremeno imenovao. Na ovom sastanku okupio se je četvrt šibenske inteligencije i težatva, koje je na sastanak pohrilo duboko osvjeđeno pravom zadatku h. p. n. stranke u Šibeniku i u narodu. Dr. Makale razložio je u svom govoru svrhu sastanka, u kratko ocertao razvoj prilika u gradu i domovini te pozvao prisutne, da se čvrsto okupe oko barjaka stranke, naglasiv da je nastalo vrijeme borbe i iskušenja.

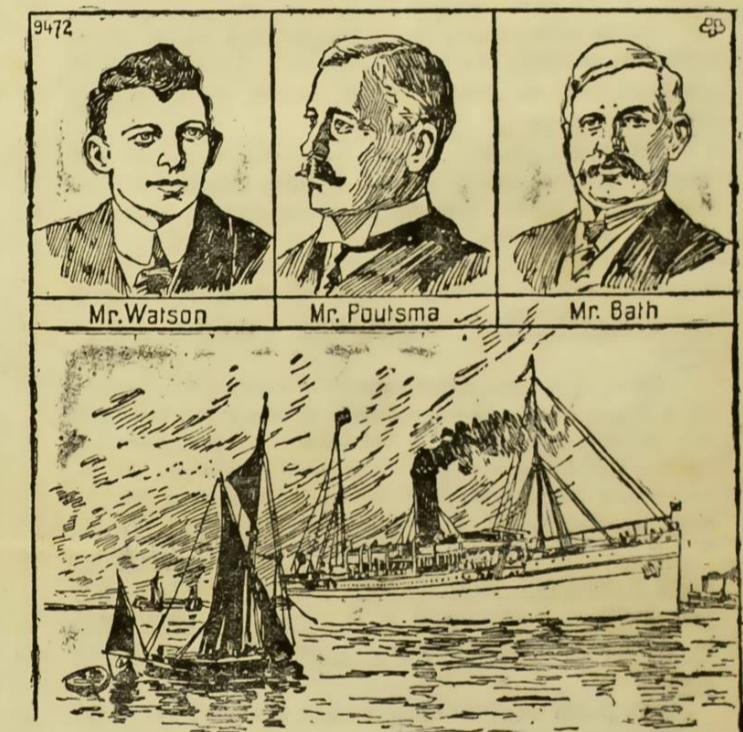
Šibenske prilike nijesu samo specijalno šibenske, jer ono, što mi u Šibeniku vidimo i osjećamo, osjeća se i vidi u celu Dalmaciju, u čitavom narodu, u raznim formama prama mjestnim ili pokrajinskim prilikama. Radi se naime i pastoši, da se kod nas uguši ili barem što više ograniči onaj čisti nacionalni pokret, koji je Hrvate bio nešto podrma za prvi balkanskog rata. Vlada i vladini ljudi pokušali su sve, da pače su posegli, da izrabe i ličnu ambiciju pojedinaca, samo da skrže i rastrguju narodni slog u narod zabave sitnim mjestnim borbama o prvenstvo jedne ili druge osobe, o načelnička mjesa itd. Ova vladina rada ima i svojih uspjeha, jer iako po svuda nailazi na odlučan odpor karakternih ljudi ipak što lična ambicija što nevoljne mjestne prilike dade još otvoreno polje, da svoje intencije provadja.

Dr. Dulibić, taj razvorni elemenat bez ikog narodnog osjećaja, znao je vrlo dobro izvršiti dan mu zadatak, zamame dra.

daju ovakve stvari, koje su kadre proizvesti pometnju i zbrku te zasaoj u narodu a razočaranje u ideale, dotle klerikalizam i austrijanština nesmetano prodru, učvršćujući se u dušama nevinih ustrajno i bezobzirno. Što je nama kaznenim zakonom i prijetnjom disciplinarnog postupka zabranjeno, to je klerikalizmu ne samo dopušteno već i naloženo. Mi smo spriječeni u vlastitoj samoobrani, nismo sigurni da klerikalizam i austrijanština ne pokare srca naših sinova, a nismo u stanju, da to zapriječimo. Kada se pak nadje jedna intelektualna osoba, koja radi same svoje ambicije pruži ruku dušmanu svakog našeg napredka, protivniku narodne slobode i ujedinjenja, te demagoškom lozinkom „Šibenik Šibenčanima“ hoće da pokrije svoju moralnu golotinu, onda doista, da smo malodušnici, proplakali bi nad sudbinom našeg naroda.

Obča neradnost, oblomovština, u tom se stanju nalazi Dalmacija početkom 1914. Skupština pak šibenskih demokrata je dobar znak, da se doh odpora počimljje javljati, ali opet sve zavisi o tom, da li će se energično u radu nastaviti, jer kod nas obično zaplamsa žestoko, ali se brzo i ugasi. Ne smijemo dopustiti, da nas dogodjaji zateknju nepripravne, za to radimo i pripravljajmo se za odlučnu borbu, pa kada naš težak bude znao, da je Hrvat i Slaven, neće se više naći ni Ilijadica ni Dulibića, a austrijanština bit će za uviek pokopana.“

K radničkom pokretu u Južnoj Africi.

Radnički pokret ugušen silom, a kolodvodjivi pokreta njih 10 na broju, eskortirani u Englezku. Toga radi moglo bi doći do oštreljivanja u englezkom parlamentu, donosačamo sliku parobroda i trojice poglavica rad. udruženja.

IZ HRVATSKIH ZEMALJA.

Njegoševa proslava u Zagrebu.

Pripreme za proslavu stogodišnjice rođenja P. Petrovića Njegoša, koja će se obaviti na 1. marta, u glavnom su već gotove. Razaslati su pozivi svima kulturnim društvima u svima oblastima Jugoslavije. Pozvana društva u velikom se broju odazivaju. Tok je proslave već definitivno određen i ići će ovim redom: U 9 sati je spomen u srps. prav. crkvi. Drži propovijed jugoslovenski besprednik g. dr. Nikola Velimirović. Tema je njegove propovijedi: Tragedija vjere i Njegoš. — U 10 sati prije podne u dvorani Srpskog Sokola je svečana akademija. 1. O Njegošu kao mladiću, govori g. Pavle Popović, prof. beogradskog univerziteta; — Njegoš i Hrvati i ondašnja srpska struja prema ilirizmu, govori g. dr. Gjuro Šurmin, prof. zagrebačkog univerziteta; — Njegoš i Srbija prema Slovincima, govori g. dr. Franjo Ilešić, docent zagrebačkog univerziteta; — Njegošev nacionalizam, govori dr. Nikola Velimirović. Zatim pjevanje. — Na veče je Jugoslavenska Beseda uz sudjelovanje g. Marka Vuškovića, ostalih umjetnika i zborova jugoslavenskih društava. — Poslije besede slijedi komers i igranka. — Proslava bit će ujedno velika jugoslavenska nač. manifestacija.

Kandidati u naknadnim izborima u Bosni. — Naskoro će biti provedeno u Bosni nekoliko naknadnih izbora i to u sve tri konfesionalne kurije. U katoličkoj kuriji inteligenčije izraženjem je mandat određen g. Jankoviću. Hrvatska Narodna Zajednica kandidira na njegovu mjesto

Sjećajte se Družbe SS. Ćirila i Metoda.

K odstupu ruskog ministra-predsjednika.

Goremeykin

Kokowzow

Donašamo sliku odstupajućeg ministra-predsjednika i njegova nasljednika.

IZ GRADA I POKRAJINE.

Dr. Ante Starčević

Na 28. veljače 1896 i baš u tri sata iz jutra Stari je izustio svoj plemeniti veliki duh. Osamnaest je godina od onda eto već prošlo, i kroz to vrijeme sve se pokušalo, da se njegova velika nauka u narodu zatre, da se vojska njegova razprši i oslabi. Tuginski pokušaji uspjeli su samo kod malodušnika, kod onih, koji nisu odgojeni u duhu naroda i njegove borbe za slobodu, ali je za to cijeli tuginski upliv i nasrtaj nailazio uvek na nepokolebljivi otpor svega što je u narodu za slobodu, za samoodluku, za napredak i razvitak naroda po svojim snagama i uz organizme njemu srodne, s njim spojene uslovima narodnog jedinstva, t. j. uslovima krvi i jezika, koji su jači od svih umjetnih, slučajnih ili individualnih osebina. Danas možemo bit ponosni, da ime Ante Starčevića znači u isto doba i pobjedu velike istine i ideje narodnog jedinstva, proti kojem utaman rovar sluge tuginskog sustava, na kojega je Starčević uvek upirao prstom, kao na izvor i razlog svih naših nevolja i nedaća. Danas možemo napose mi kan list bit ponosni, da smo, držeć se Starčevića i čuvajući ljubomorno njegov sveti zapis, poradili ovo, što smo morali, da razkrinkamo lažne njegove sljedbenike, one licumjerce, koji se krite njegovim imenom, samo da tim prikriju gnujsnu svoju služničku rabotu, radi koje ih čeka prokletstvo naroda hrvatskoga. Naša je savjest kô nikad još dosad zadovoljna, razdragana, pa čemo ovako i napred, duboko uvjereni, da samo ovako nastavljamo veličanstveno djelo Starčevića, djelo narodnog okupljanja, ujedinjenja i oslobođenja!

Slava Anti Starčeviću!

Općinski izbori u Šibeniku. Pitanje ovih izbora postaje svaki dan to zanimljivje ili bolje zagotonitije. Prošlog mjeseca gradjanstvo je moglo da svuda po gradu čita ovaj oglas: Br. 482. Usljed opisa c. k. Namjestništva u Zadru dneva 15. t. m. Pr. br. 164., priopćena potpisana odlukom 18. t. m. br. 71. res. c. k. Kotarskog Poglavarstva u Šibeniku, i na temelju §. 19. opć. Izb. prav. donosim do općeg znanja da ovim raspisujem izbore za obnovu općinskog zastupstva općine Šibenske, koji će se obaviti po ovome rasporedu: 1. Treće izborno tijelo izabrat će 12 vijećnika dne 16. ožujka t. g. 2. Drugo izborno tijelo izabrat će 12 vijećnika dne 26. ožujka t. g. 3. Prvo izborno tijelo izabrat će 12 vijećnika dne 31. ožujka t. g.

Izbor za svako pojedino tijelo, otpočet će uvek u 8 sati jutrom a obavljat će se u dvorani društva „Dobrovoljnih Vatrogasaca“ (kuća Difnico na Poljani br. 204) u Šibeniku. — Šibenik, 21. siječnja 1914. — Občinski upravitelj: Luger s. r.

Od jučer pak čita se svuda po gradu ovaj novi oglas: Br. 1812. C. k. Kotarsko Poglavarstvo u Šibeniku, kao nadzorna oblast, odlukom 25/2—1914. br. 199/res.

Obzirom na okolnost, da se za provadjanje zakonitih izbora predpostavlja obostojanje redovitih izbornih imenika, zaključenim prama zakonskim propisima, te

obzirom na okolnost, da bi se izbori razpisani uglasom ove Uprade 21/1—1914. br. 482. za drugu polovicu ožujka t. g. morali provesti na temelju imenika zaključenih danom 1/7—1913;

a obzirom na to pak, da se ne može bezdvojbenom stalnošću ustvrditi, da zbilja postoji gorispomenuta predpostavka u pogledu izbornih imenika ove općine zaključenih danom 1. srpnja 1913.;

a vidiv da je sada u revizijskom roku i samim strankama pružena prilika da za traže ispravke općinskih izbornih imenika;

name od svojih prosaca nek dovede k njoj Ivan, kojega ona ljubi. Mladi prosac vidi, da je uskraćen njezin ljubavi i ubije se. Ivan se drži sasma hladan prama Salom, a ona se kune da ga mora posjedovat ili živa ili mrtva. Odjednom se njoj prikaže duh Ivanov, ona zdovjuna hoće da uteče, ali ga napokon moli za oproštenje. Ponos njezin ipak sve prebrdi. Plešući kod Hiruda, koji je sasna omamljen plesom Salome dozvoli joj jedinu želju, a ona zamišlja — glavu Ivanova. Eto cijela priča nalazi interpretaciju u njenoj čarobnoj igri. Kad smo ovo naveli, bit će lakše razumjeti cijelu maniru njezina umjetnikovanja, o čemu čemo progovoriti u narednom broju. Program za nedjelju večer jest sljedeći:

1. Ouverture par Orchestre. — 2. Printemps: Mendelssohn. — 3. Marche funèbre: Chopin. — 4. Reve de Valse: S. Strauss. — 5. Danse orientale: Tovan. — 6. Poses plastiques: Eisler. — 7. — Invitation à la valse: Weber. — 8. Le Menuet: de Mozart. — 9. La Flamenca de l'opéra de Carmen: Bizet.

Nek se bistrī. Prošle godine 1913 mjeseca studenoga, ovamnošnja uprava pokrajinske bolnice i ludnica u Šibeniku razumije se dogovorno sa Zemaljskim Odborom, dala je razglasiti natječaj za obskrbu potrebitih stvari t. j. kruh, vino, meso itd., uslijed kojeg je bilo za svake predmete dosta natjecatelja.

Pitam koliko slavni Zemaljski Odbor, toliko i uglednu upravu pokrajinske bolnice i ludnica u Šibeniku, koji će im više ikada mesar doći na tražbu natjecati se, budući da ugledna uprava ne uzdržaje svoje stanovište, a daje ovamnošnjim mesarim svoj zahtjev, razjašnen sa pismom pisanim na pisačem stroju slijedeće:

„Ponude za obskrbu mesa kroz god 1914 imaju se učiniti.“

I. Za govedje meso prve vrsti od uškopljenog vola, a nipošto od bika ili krave i to:

- a) od hrvatskih, ugarskih ili štajerskih volova . . . od 250 kil.
 - b) od bosanskih ili dalmatinskih volova . . . od 200 .
 - c) od bosanskih ili dalmatinskih volova . . . od 170 .
 - d) od bosanskih ili dalmatinskih volova . . . od 150 .
 - e) od bosanskih ili dalmatinskih volova . . . od 120 .
- i baš polovicu naručene količine od zadnjih čereka (košeta), t. j. onaj dio vola od koljena do bubrega sa štrakulom i ombolom, a polovicu od prednjih čereka (košeta), t. j. lopatice sa rebrima, ali bez vrata.

II. a) Za teletinu mladu domaću prve vrsti.

b) Za hrvatsku, ugarsku ili štajersku teletinu mladu prve vrsti, i to one iste djelove kao i kod vola.

III. Za janjetinu domaću prve vrsti, i to cijele janjce bez glave

IV. Za priložak (i to samo noge) i žigariću.

Po gore navedenom, morali su Šibenski natjecatelji računati na njen zahtjev i na temelju njenog zahtjeva, dali su poštene cijene; tačno koje su odgovaraće i kod ostalih tržišta za tražene predmete.

Prem do danas ugledna uprava ne zahtjeva od poduzetnika navedene vrsti mesa, pošto poduzetnik nije nego samo jedan put naredio šest komada teleća, i to slabe vrsti, od kojih je samo jedan ili dva dana do bočnici, a ostale dane, pa sve do danas obskrbuju bočnicu, domaćim kravicom od godine do godine i pol, i to je prva vrst teletine; volove od kg. 120-140, mješte od kg. 200-250; a u primjeru kad god po koju kravicom, a za mlade janjce, male stare ove to je sva prva vrst, za pokrajinsku bočnicu u Šibenu i njenom zahtjevu.

U koliko smo obavješćeni da ovamnošni upravitelj opisuje izvrsno obskrbu, to se nama ne da tumačiti, jer bi moglo da bude na dva načina. Da je bočnička uprava dogovorila sa dotičnim poduzetnikom ili što danomice primaju da neznaju što primaju; za to neka bude do znanja bočničkoj upravi a tako i Zemaljskom Odboru na službu, ako bude svak vršio svoje dužnosti, nestaje kritike, a dok se ne uredi prestati š njom nečemo.

Poznato je, da Šibenska bočnica i ludnica je najglavnija u Dalmaciji, od koje potrebuje maldane cijela pokrajina pohodom nemučnika, kojima je od velike potrebe dobra i zdrava hrana, a ne kravica, ovčica i bakoviti junaca.

Rude Šare. — Josip Gojanović.

Hrvatskom Sokolu, da počasti uspomenu blagopokojnog Grga Koštana darovašeg: Ivo Dulibić K 2. — Pavao Kovačević K 10. — Krste Sunara K 4. — Frane Sunara K 2. — L. Koštan K 5. — Niko Blažević K 2. — Dušan Rapo K 10. — Dr. Ivo Krstelj K 5. — Šime Antić K 2. — Frane Karadjole K 2. — Dr. Božo Kuraica K 4. — Dane Baranović K 2. — Finček Delfin K 1. — Ivan Marković K 2. — Obitelj Paskijević Čikara K 3. — Obitelj gosp. Dušana Novaka K 3. — Da počasti uspomenu blagopokojne Bianke Stipec gosp. Dane Baranović K 2. — Da počasti uspomenu blagopokojne Fride Frizzi gosp. Šime Sunara K 2. — Da počasti uspomenu blagopokojnog Stjepana Dunkića gosp. Mate gosp. Jakov Baljkas K 2. — Da počasti uspomenu blagopojnog Ante de Sisgore obitelj gosp. Dušana Novak-a K 3. — Da počasti uspomenu blagopokojnog Mihovila Kulica obitelj pok. Grga Koštana K 3. — Za preostatak računa na večeri 31. 12. 1913. gosp. Dr. Nikola Subotić K 3. — Darovateljima ovim putem najlepše zahvaljuje Uprava „Hrvatskog Sokola“.

Srpski Sokol u Kninu priredjuje zabavu sa igrankom dana 28. veljače o. g. u prostorijama Srpske Čitaonice u Kninu. Dobrovoljni prilozni prinaju se sa zahvalnošću. Početak u 8 sati večer. Želimo najbolji uspjeh!

Za gradnju dalmatinskih željeznica. Osnovana su u Splitu dva konsorcija, koji će se natjecati za izvedbu željezničkih pruga Bugojno-Aržano i ličke željeznicu na dalmatinskom teritoriju. U krugovima ovih konsorcija vlasta utvrdjene da će se natječaj raspisati još tekom dojdećeg mjeseca.

Prvi splitski parobrod! Ovo zvuči nekako čudnovato, ali je ipak istina. Nekoliko ljudi u Splitu se bavi mišljom da po primjeru dubrovčanu nabavi jedan veliki transportni parobrod, koji bi mogao biti temeljem velikom parobrodarskom poduzeću. Ovo će svakako biti prvi pokušaj da se što slična poduzme u Splitu.

Klub hrvatsko-srpskih akademika u Trstu. Već dulje vremena sanjamo o organizaciji hrvatskih (srpskih) kapetana u Trstu na strukovno-narodnoj osnovi. U zadnje doba se zagrijaše za stvar neki mlađi kapetani, koji dapače već razmišljaju i o osnivanju jedne hrvatske pomorske revije, ali kako su naši kapetani rijetko u Trstu, ova se organizacija sporo provadja. Svakako nijesmo daleko i od tog veselog dogodaja: od prve organizacije hrvatskih pomorskih kapetana.

Medjutim doživjesmo porod „Kluba hrvatsko-srpskih akademika“ u Trstu. Ovaj nas je klub ugodno iznenadio. Nadjoše se naši mlađi, koji uče ovdje više trgovačke i pomorske škole u „Strossmayeru“ i kad su ustanovili, da ih je dvadesetak odlučio, da se organiziraju, da tako prijoru na rad po sistemu nekom. Njih je zagrijao pokret za hrvatske škole u Trstu i pravilno predviđajući, da će ovamo sve više hrvatskih mlađića, gotovo za slučaj, da ipak dodje do sveučilišta u ovome gradu, rekoće si: dobro je početi, chi ha tempo, non spetti tempo.

Klub je za sada hospitant ili bolje autonomi ogrank hrv. društva „Strossmayer“. Nastojaće da bude u službi djaka u domovini kao informativni ured, povesti će živu agitaciju, da već jednom prestance sramotan običaj oni hrv. trgovaca, koji neće da dopisu hrvatski, staviti će se u službu „Hrv. školskog društva“ za suzbijanje analafetizma, te će si urediti uzornu znanstvenu knjižnicu, koja će dobro doći u prvom redu učećoj se omladini. Molimo s toga i mi rodoljube u domovini, da se sjete ove knjižnice. Primaju se svakojake knjige, osobito jurističkog, narodno-gospodarskog, pomorskog itd. sadržaja u bilo kojem jeziku. Klub je naslov: „Klub hrv.-srp. akademika“ — Trst ulica Lavatoio br. 1. l.

Izpravi! Pišu nam, da se izpravi zadnji dopis iz Trogra ovako: pod 2. mjesto godine 1901. mora biti godine 1907.; na svršetku: u prvom stuhu treba nadodati „e“ između canaglia i cosa; i medju zaporkama na kraju: (Giusti). Nakon podpisima treba nadodati i šestog podpisanih i to glavnijeg! Taj šest podpisani je: Andrija Lebedina.

U izještu o Sokolskom plesu izstala je zahvala odboru za ples, koji je izbijala najmarnije svemu providio i tim se svome zadatku najlepše odazvao; izostalo je suviše naglasiti, da su sokolskom plesu sudjelovala hrvatska sokolska društva u Mandolini i u Vodicama po svojim odaslanicima. — Dotičnici neka ne zamjere.

Telefonski i brzojavni saobraćaj. Ministarstvo trgovine odpisom od 22. pro-

sinca 1913 odobrilo uvedenje razgovornog saobraćaja između Šibenika s jedne i sljedećih ureda: Barč, Brod n. S., Budapest, Dombrov, Osijek, Kapošvar, Mitrivice, Mohač, Nagykaniza, Pecs, Požega, Ruma, Szégszarde, Nova Gradiška, Virovitica, Vinkovci, Vukovar, Karlovce, Šamce, Sisak, Zagreb o pristojbini između Šibenika i gornjopomenućih mesta za obični razgovor od 3 časa K. 5.60. Otvorit će se sa 1. ožujka.

Sa 1. ožujka dozvoljava se između Austrije, Ugarske i Bosne Hercegovine izmjenjivanje listovnih brzjava. Taksa za Ugarsku i Bosnu Hercegovinu iznosi 2 pare za rječ uz minimum od 60 para. Pristojbine pak moraju se zaobliti sa brojem razdjeljivim sa 10.

Kradljivac ulovljen. Neki Emil Zilt iz Bromberga u Njemačkoj ukrao je neki dan 200 maraka u zlatu, te je netragom pobjegao. Zilt bio je ukrcan kao II. konobar na parobrod „Steinbeis“ istog društva, te je kradju počinio na istom parobrodu na štetu strojara Klinda.

Sutra dan nakon počinjene kradje bio je čin prijavljen mjesnom redarstvu, koje je doznao, da je lupež iste noći pobjegao iz Šibenika parobodom „Nada“. Usljed brzjavke bio je Zilt još u Zadru uapšen. Veći dio ukredenog novca se još kod njega našao.

Opet kradja. Na 26. t. m. ukradena je na parobrodu „Krka“ jedna zimska kabаницa u vrijednosti od 50 kruna trgovackom putniku Wencelu Bresky iz Praga. Bresky je putovao iz Zadra u Šibenik u I. razredu, te mu je kabаницa bila ukradena preko putovanja. Redarstvo je na prijavu odmah pretražilo parobrod, ali bez uspjeha. Opažamo, da sve ove kragje u Šibeniku bivaju uvihek počinjene od stranaca, jer zbilja — a to je Šibeniku na diku — Šibenčanac nije još dao povoda, da se o njegovu gradu u tom smislu zlo govori.

KNJIŽEVNOST I PROSVJETA.

Književna Novosti. Izašao je 5. broj ovog beletističnog časopisa s ovim sadržajem:

Vladimir Nazor (Kastav), Zimne priče: Kristalna šuma, Bosiljak, Čempresi, Čarić, Zapušteni, Bijela smrт. — Josip Milićević (Beograd): Brodić iz borove kore. — Viktor Car-Emin (Opatija): Budakova želja. — M. Gotolovački (Zagreb): Kuća na raskršću. — O. Marija Vyskočil: Mrteve pleterice. — Fran Galović (Zagreb): Isposijed. — Ivan Krnić (Delnice): Okajanje (roman). — H. de Balzac: Pukovnik Chabert. — Listak. Ocjene: Milice Janković „Isposijest“ (A. M.) — Ise Velikanovića „Prosci“ (M. M.) — Umjetnost: Stranič (Beograd); Za jugoslavensku umjetničku kulturu (Svрšetak). — Marko Car (Zadar): Psihologija modernizma (Svрšetak). — Kazalište: F. Becića „Leitmanuška deputacija“ (il.). — Predavanja u kazalištu (m.). — Panpsihičam (F-c.). — Bilješke: Njeguševa proslava. — O pitajući nariječja. — Srpska čitanka. — M. h. Nikolić. — Pjesme Veljka Petrovića.

Hrvatski sokolski koledar za god. 1914. Upravo je iz

Rietka prigoda!

Radi ogromne zalihe, uz snižene cene od 25%, može svaki nabaviti gotovih odiela i kabana najnovijeg kroja

Postola za gospodu; šešira svakovrstnih za gospodu
samo kod trgovca

PIO TERZANOVIĆ - ŠIBENIK.

Kupujte

ništa drugo proti

Kašalj

nahladu, hunjavicu, katar i grčevitom kašiju do li

Kaiserove
prsne karamele
sa znakom „Tri jele.“

koji su ugodna teka.
6100 vjerodostno popraćene svjedočbe liječnika i privatnika zajamčuju sjeđuran uspjeh.
Jedan orloj 20 i 40 filira.
Jedna kutija 60 filira.
Naručuje se kod:
CARLO RUGGERI, cent. drogerija i VINKO VUČIĆ, drogerija u Šibeniku
kao i u svim ljekarnama
14-90

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. listopada 1913. slijedeće glavne pruge:

Trst—Metković A (poštanska)
Polazak iz Trsta ponедјeljak u 5 sati posle podne, povratak svake subote u 6.30 sati prije podne.

Trst—Metković B (poštanska)
Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posle podne, povratak svakog utorka u 6.30 sati prije podne.

Trst—Metković C (poštanska)
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati posle podne, povratak u četvrtak u 6.30 sati prije podne.

Trst—Korčula (poštanska)
Polazak iz Trsta u srijedu u 5 sati posle podne, povratak u ponedjeljak u 6.30 sati prije podne.

Trst—Šibenik (poštanska)
Polazak iz Trsta u petak u 5 sati posle podne, povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.

Trst—Makarska (trgovačka)
Polazak iz Trsta u učrak u 6 sati posle podne, povratak u nedjelju u 7.15 posle podne.

Trst—Vis (trgovačka)
Polazak iz Trsta u subotu u 7 sati posle podne, povratak svaki četvrtak u 7.15 posle podne.

Naslov za brzovaje: „JADRANSKA“.

CENTRALA U TRSTU
Via della Cassa di Risparmio 5
(Vlastita kuća)

PODRUŽNICE: Dubrovnik - Kotor - Ljubljana - Metković - Opatija - Šibenik - Split - Zadar.

Kuponi žaložnica Zemljšnog verejskog zavoda Kraljevine Dalmacije plativi I/II, kao i uvučene žaložnice u novčenu se kod

JADRANSKE BANKE

u Trstu i svih njezinih podružnica.

Dionička glavnica K 8.000.000.
Pričuve K 700.000.

Uložne knjižice - Po

hrana i administracija vrijednosnih papira, - Ku

poppodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. - Osiguravanje efekata proti

gubitku na tečaju pri vučenju. - Žiro

računi i tekući računi. - Unovčavanje mje

nica, dokumenata, odreznaka i izvučenih vrijed

nosnih papira. - Kreditna pisma čekovi, vagila, naputnice. - Predujmovi i zajmovi na vrijednosne

papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove i t. d.

Gradjevne vjerijeske.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čelinčoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Dionička glavnica K 8.000.000.
Pričuve K 700.000.

Uložne knjižice - Po

hrana i administracija vrijednosnih papira, - Ku

poppodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. - Osiguravanje efekata proti

gubitku na tečaju pri vučenju. - Žiro

računi i tekući računi. - Unovčavanje mje

nica, dokumenata, odreznaka i izvučenih vrijed

nosnih papira. - Kreditna pisma čekovi, vagila, naputnice. - Predujmovi i zajmovi na vrijednosne

papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove i t. d.

Gradjevne vjerijeske.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čelinčoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Dionička glavnica K 8.000.000.
Pričuve K 700.000.

Uložne knjižice - Po

hrana i administracija vrijednosnih papira, - Ku

poppodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. - Osiguravanje efekata proti

gubitku na tečaju pri vučenju. - Žiro

računi i tekući računi. - Unovčavanje mje

nica, dokumenata, odreznaka i izvučenih vrijed

nosnih papira. - Kreditna pisma čekovi, vagila, naputnice. - Predujmovi i zajmovi na vrijednosne

papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove i t. d.

Gradjevne vjerijeske.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čelinčoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Dionička glavnica K 8.000.000.
Pričuve K 700.000.

Uložne knjižice - Po

hrana i administracija vrijednosnih papira, - Ku

poppodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. - Osiguravanje efekata proti

gubitku na tečaju pri vučenju. - Žiro

računi i tekući računi. - Unovčavanje mje

nica, dokumenata, odreznaka i izvučenih vrijed

nosnih papira. - Kreditna pisma čekovi, vagila, naputnice. - Predujmovi i zajmovi na vrijednosne

papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove i t. d.

Gradjevne vjerijeske.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čelinčoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Dionička glavnica K 8.000.000.
Pričuve K 700.000.

Uložne knjižice - Po

hrana i administracija vrijednosnih papira, - Ku

poppodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. - Osiguravanje efekata proti

gubitku na tečaju pri vučenju. - Žiro

računi i tekući računi. - Unovčavanje mje

nica, dokumenata, odreznaka i izvučenih vrijed

nosnih papira. - Kreditna pisma čekovi, vagila, naputnice. - Predujmovi i zajmovi na vrijednosne

papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove i t. d.

Gradjevne vjerijeske.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čelinčoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Dionička glavnica K 8.000.000.
Pričuve K 700.000.

Uložne knjižice - Po

hrana i administracija vrijednosnih papira, - Ku

poppodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. - Osiguravanje efekata proti

gubitku na tečaju pri vučenju. - Žiro

računi i tekući računi. - Unovčavanje mje

nica, dokumenata, odreznaka i izvučenih vrijed

nosnih papira. - Kreditna pisma čekovi, vagila, naputnice. - Predujmovi i zajmovi na vrijednosne

papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove i t. d.

Gradjevne vjerijeske.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čelinčoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Dionička glavnica K 8.000.000.
Pričuve K 700.000.

Uložne knjižice - Po

hrana i administracija vrijednosnih papira, - Ku

poppodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. - Osiguravanje efekata proti

gubitku na tečaju pri vučenju. - Žiro

računi i tekući računi. - Unovčavanje mje

nica, dokumenata, odreznaka i izvučenih vrijed

nosnih papira. - Kreditna pisma čekovi, vagila, naputnice. - Predujmovi i zajmovi na vrijednosne

papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove i t. d.

Gradjevne vjerijeske.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čelinčoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Dionička glavnica K 8.000.000.
Pričuve K 700.000.

Uložne knjižice - Po

hrana i administracija vrijednosnih papira, - Ku

poppodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. - Osiguravanje efekata proti

gubitku na tečaju pri vučenju. - Žiro

računi i tekući računi. - Unovčavanje mje

nica, dokumenata, odreznaka i izvučenih vrijed

nosnih papira. - Kreditna pisma čekovi, vagila, naputnice. - Predujmovi i zajmovi na vrijednosne

papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove i t. d.

Gradjevne vjerijeske.

Pretinci (Safes) za čuvanje vrijednota u čelinčoj

sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u

kojim se pretincima može držati svakovrsne vrijednosti.

Dionička glavnica K 8.000.000.
Pričuve K 700.000.

Uložne knjižice - Po

hrana i administracija vrijednosnih papira, - Ku

poppodaja tuzemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. - Osiguravanje efekata proti

gubit